

Trumpetisme

Coby van der Linde: "Trump zal zijn macht over kolen beknot zien door de markt"

Energiepodium.nl 30 januari 2017

Op het gevaar af dat weer een stukje over Trump zo langzamerhand gaat vervelen, toch maar een poging om aan de groeiende proza over de bijzondere 45e President van de Verenigde Staten nog iets toe te voegen. In het Engels is een prachtig woord voor sommige artikelen, 'exasperation', dat voor mij goed het gevoel vangt dat uit veel van de commentaren spreekt. Maar ook bij het aantreden van Bush in 2001 werd, althans op energiegebied, met ongeloof gereageerd op de voornemens. In de commentaren over de voornemens van Trump op het gebied van energie wordt zijn macht vaak overschat en andere (tegen)krachten onderschat. Deels is dat te wijten aan het fenomeen van [beperkte rationaliteit](#), een te weinig begrepen inzicht uit de economie, ook bij energiedeskundigen zoals ikzelf, deels aan energiesysteem-analfabetisme, zeker dat van andere landen, en deels aan politieke agenda's, waar het complexe energieverhaal niet goed uit de verf komt en de vereenvoudigde deeltjes niet altijd optellen tot één.

Dynamiek van de markt

Maar terug naar Trump en klimaat en energie. De pijpleidingverbindingen van Canada naar de Amerikaanse Golfkust en door Dakota, waar lang over gesteggeld is, komen zeker terug op de agenda in een politiek klimaat waar republikeinen aan het roer staan. De kolenindustrie mag zich naar verwachting verheugen op de terugtrekking van de schone opwekregulering. Overigens betekent terugtrekking niet dat de kolencentrales weer allemaal opengaan omdat er in de commentaren geen rekening wordt gehouden met de concurrentie van gascentrales. De lage gasprijzen in de Verenigde Staten in de afgelopen jaren, een gevolg van de snelle opmars van schaliegasproductie, hebben sneller en meer schade gedaan aan de kolensector in de VS dan de regulering in de maak. De regulering kon er alleen voor zorgen dat als gasprijzen zouden stijgen, de oude en minst efficiënte kolencentrales niet meer terug in de markt konden komen. Zo ver is het echter nog niet, hoewel door de stijgende exportcapaciteit van gas, het overaanbod op de Amerikaanse markt zal dalen en de prijzen, volgens de Amerikaanse Energy Information Agency (EIA), eindelijk zouden kunnen stijgen tot boven de \$ 3 per [mbtu](#). Vooralsnog zal Trump zijn macht over kolen beknot zien door de markt.

“Ook in de EU is het verschil groot tussen wat we collectief beweren en lokaal doen”

Lokaal doet ertoe

Een andere angst betreft zijn uitspraken over het opzeggen van het klimaatakkoord. Terugtrekking uit het Parijse akkoord is niet zo snel geregeld en de vraag is of dat binnen zijn termijn zal gebeuren. Verder vergeten we dat de VS ook niet meedeed met Kyoto maar wel in eigen land doorging met opvolgende 'clean air acts', die soms verder gingen dan wat we in de EU deden. Een ander aspect wat vaak niet meegenomen wordt in de commentaren is dat veel initiatieven op het gebied van verduurzaming niet zo zeer federaal, maar in de staten is geregeld en de politieke en economische dynamiek daar veel belangrijker is voor de voortgang van projecten. California zal zijn eigen weg blijven gaan, net als veel andere staten. Lokale werkgelegenheid speelt hierin een belangrijke rol, evenals luchtkwaliteit en innovatie. Dat was ook onder Obama al zo. De ene staat zette groots in op verduurzaming, de ander verleende

uitzondering om af te fakkelen. En hoe anders is het in de EU met de voortdurende stevige positie van kolen in Polen en Duitsland. Ook in de EU is het verschil groot tussen wat we collectief beweren en lokaal doen. De uitslag van de verkiezingen op het niveau van de staten is veel belangrijker voor het Amerikaanse energiebeleid, hoewel ook daar de ene republiek of democraat de andere niet is. En 2017 is niet 2050, daar zit nog heel wat water-naar-de-zee tussen. Het is altijd al twee stappen voorwaarts en een of twee achterwaarts geweest.

Post-Parijs momentum

Terwijl we moeten afwachten hoe de dynamische trits van overheid, regulering en markt uitpakken in de komende vier jaar, is de onrust over de gevolgen van het presidentschap van Trump voor energie en klimaat vooral ingegeven door het verlies aan moreel leiderschap en de angst om het post-Parijs momentum te verliezen. China doet al pogingen om dat leiderschap naar zich toe te trekken. Het niet afbouwen of afblazen van in totaal 100 kolencentrales is een hoopvol bericht, hoewel het mogelijk meer te maken heeft met overaanbod aan stroom dan met gewetenswroeging over de CO₂-uitstoot. Uiteindelijk komt het erop neer met welke ogen of gemoed je kijkt naar de drijfveren van de ontwikkelingen in de verschillende landen. Nieuwe energietechnologieën hebben momenteel al een eigen internationale dynamiek, die politiek moeilijk in te ruilen is voor technologie van gisteren. Veel landen willen aanhaken bij de nieuwe ontwikkelingen omdat ze er nu al of toekomstige verdienmodellen in herkennen en/of waar ze toekomstige afhankelijkheden in denken te kunnen managen. Dat de voortgang niet altijd om klimaatmotieven plaatsvindt is niet (altijd) zo belangrijk, als het maar gebeurt. Dat is het leuke van complexe onderwerpen als energie, waar politiek, sociale, technische en economische aspecten de extremen van het Trumpetisme ongetwijfeld zullen insnoeren.